

КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УКРАЇНІ: СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В доповіді проаналізовано Концепцію розвитку штучного інтелекту в Україні. З'ясовано, що реалізація концепції, насамперед, сприятиме ефективності кібербезпеки. Також її реалізація обумовить: формування правового та етичного поля розвитку штучного інтелекту, підвищення рівня цифрової грамотності (найперше, кібергігієни), підготовки висококваліфікованих кадрів, стимулювання інновацій та залучення інвестицій. Назагал, вона спрямована на зміцнення протистояння держави в кіберпросторі, протидії гібридним загрозам та забезпечення стійкості інформаційних систем.

Ключові слова: кіберпростір, інформаційна безпека, кібербезпека, штучний інтелект, галузі штучного інтелекту, публічне управління.

Abstract

The report analyzes the Concept of Artificial Intelligence Development in Ukraine. It was found that the implementation of the concept, first of all, will contribute to the effectiveness of cybersecurity. Its implementation will also lead to: the formation of a legal and ethical field for the development of artificial intelligence, increasing the level of digital literacy (primarily, cyber hygiene), training highly qualified personnel, stimulating innovation and attracting investment. In general, it is aimed at strengthening the state's resistance in cyberspace, countering hybrid threats and ensuring the stability of information systems.

Keywords: cyberspace, information security, cybersecurity, artificial intelligence, artificial intelligence fields, public administration.

Вступ

Як і в інших сферах життя, основна відповідь людства на можливу загрозу – це контроль. Проблема контролю ШІ полягає в тому, щоби створити надрозум, який допомагатиме людям, і уникнути ймовірності того, що ШІ навмисно чи випадково заподіє шкоду людині. Людство ставить на те, що ті, хто створює й опрацьовує ШІ, зможуть уладнати проблеми контролю до того, як буде створено надрозум. Інакше ШІ, який досяг автономності, перехитрить свого творця, захопить контроль над навколишнім світом і відмовиться від модифікації [1]. Актуальність теми зумовлена необхідністю пошуку балансу між ефективністю кіберзахисту на основі ШІ та дотриманням конституційних прав громадян на приватність.

Результати дослідження

Одним із стратегічних документів в Україні в сфері штучного інтелекту є Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні (затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 року №1556) [2]. Цей документ визначає основні напрями державної політики у сфері створення та використання технологій штучного інтелекту. Власне, її прийняття обумовлене глобальними процесами цифрової трансформації, посиленням ролі інтелектуальних інформаційних систем у соціально-економічному розвитку держави та необхідністю зміцнення національної безпеки в умовах швидкого технологічного прогресу. Нормативною та концептуальною основою документа слугують положення Конституції України [3], закони та міжнародні договори.

Відтак, ключовою метою Концепції є формування сприятливого середовища для розвитку й практичного впровадження технологій штучного інтелекту з метою підвищення конкурентоспроможності національної економіки, модернізації системи державного управління, забезпечення сталого розвитку суспільства та гарантування дотримання прав і свобод людини в умовах цифрового середовища.

В Концепції надано таке визначення: «штучний інтелект – організована сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи наукових методів досліджень і алгоритмів обробки інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі прийняття рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань» [2].

Також в Концепції визначено пріоритетні напрями застосування технологій штучного інтелекту, зокрема: освіта, наука, економіка, інформаційна безпека, кібербезпека, оборона, публічне управління тощо. Використання ШІ в цих галузях має сприяти підвищенню ефективності управлінських процесів, використання ресурсів, а також, зменшенню ризиків та підвищенню якості публічних послуг для громадян. Отже, документ відображає комплексний і міжгалузевий підхід до впровадження інноваційних технологій у різні сфери суспільного життя.

Важливим елементом Концепції є визначення базових принципів розвитку та застосування ШІ. До цих принципів можемо віднести: законність, пріоритет прав і свобод людини, безпечність технологій та недискримінаційний характер їх використання. Отримання етичних стандартів та забезпечення захисту персональних даних. реалізація цих принципів покликана мінімізувати можливі соціальні ризики, пов'язані з поширенням інтелектуальних технологій, та забезпечити їх відповідальне використання в інтересах суспільства і держави.

Висновки

Основні положення Концепції обумовлюють мету, принципи та завдання розвитку штучного інтелекту. Визначено пріоритетні напрямки: освіта, наука, економіка, кібербезпека, інформаційна безпека, оборона, публічне управління, правове регулювання та етика, правосуддя. Встановлено принципи розвитку, зокрема: дотримання прав і свобод людини, прозорості та відповідальності. Передбачено створення нормативно-правової бази, етичних стандартів та міжнародної співпраці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Штучний інтелект і нейромережі. 12 книжок в одній, що допоможуть вам втілити інновації в життя / упор. ТОВ «Моноліт Бізз». Харків : Моноліт Бізз, 2024. 216 с.
2. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні : *Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 № 1556-р*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/1556-2020-%D1%80> (дата звернення: 04.03.2026)
3. Конституція України : закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст.141. ; [поточна редакція від 01.01.2020.]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

Джерелейко Назарій Віталійович - студент групи 2БС-236, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, м.Вінниця, email: nazardzerelejko@gmail.com

Майданевич Леонід Олександрович – канд. філос. наук, доцент кафедри захисту інформації факультету інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, адвокат (Рада адвокатів Вінницької області), м. Вінниця, email: Imaidaneych@gmail.com

Dzhereleiko Nazarij – student of group 2BS-23b, Faculty of Information Technologies of Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: vdemcenko234@gmail.com

Maidaneych Leonid – PhD in Philosophical Sciences, Associated Professor, Department of Information Security, Faculty of Information Technology and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Lawyer, Vinnytsia Bar Council, Vinnytsia, e-mail: Imaidaneych@gmail.com